

Nejvýznamnější práce uchazečky

RNDr. Klára Hulíková Tesárková, Ph.D.

Výběr pěti nejvýznamnějších prací uchazečky se stručnými charakteristikami jejich významu a přínosu pro rozvoj oboru. Práce byly vybrány bez ohledu na maxima scientometrických hodnot, klíčový byl především význam práce pro obor i pro další směřování výzkumu uchazečky a přínos uchazečky k realizaci publikace.

MAZOUCH, Petr - **HULÍKOVÁ TESÁRKOVÁ, Klára**. *Kohortní úmrtnostní tabulky v ČR: Metodické aspekty zpracování*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2018. 90 s. ISBN 978-80-245-2248-7. [monografie]

Česky psaná monografie se řadí mezi nejvýznamnější práce uchazečky především z důvodu zásadního přínosu pro českou demografii. V publikaci jsou shrnuty základní podmínky, zdroje, specifika a výsledky vztahující se ke konstrukci první detailní sady úmrtnostních tabulek sestavených v generačním pohledu pro českou populaci. Takto konstruované úmrtnostní tabulky jsou značně datově náročné, vyžadují rekonstrukce vstupních dat, ev. jejich modelování a interpolace. Zároveň existenci generačně konstruovaných úmrtnostních tabulek je možné považovat za doklad mimořádné kvality oboru demografie v daném státě, neboť i v prvních dekádách 21. století existují generační úmrtnostní tabulky jen pro omezený počet demograficky a statisticky nejvyspělejších států světa.

Publikaci je možné považovat za završení pětiletého projektu, jehož cílem byla právě konstrukce generačních úmrtnostních tabulek. Tyto tabulky se podařilo zkonstruovat pro generace osob narozených v letech 1870–1910. Uchazečka se částečně podílela na rekonstrukci vstupních dat, její podíl byl větší především u návrhů metodických postupů a u následného zpracování samotných tabulek. Na tuto publikaci navazuje ještě další práce, kde jsou rekonstruovaná vstupní data zpracována v transverzálním pohledu. Díky kombinaci všech výstupů je tak možné prvně v historii detailně charakterizovat vývoj úmrtnostních poměrů během časných fází demografické revoluce na území Českých zemí.

Kromě klíčových výsledků jsou v této publikaci sdílena i detailní data a výstupy vhodné pro další využití.

VESELKA, Josef - LIEBREGTS, M. - COOPER, R. - FABER, L. - JANUSKA, J. - KASHTANOV, M. - **HULÍKOVÁ TESÁRKOVÁ, Klára** - HANSEN, P.R. - SEGGEWISS, H. - SHLOYDO, E. - POPOV, K. - HANSVENCLOVÁ, Eva - BONAVENTURA, Jiří - BERG, J.T. - STABLES, R.H. - POLAKOVÁ, Eva. Outcomes of Patients With Hypertrophic Obstructive Cardiomyopathy and Pacemaker Implanted After Alcohol Septal Ablation. *JACC: Cardiovascular Interventions*. 2022, 15(19), 1910-1917. ISSN 1936-8798. DOI 10.1016/j.jcin.2022.06.034. [IF(2022) = 11.300, Q1, D1]

Uvedená publikace sice představuje vrchol scientometrických hodnot publikací autorky, to však není hlavní důvod zařazení této práce mezi nejvýznamnější publikace uchazečky. Tím důvodem je především to, že právě touto publikací byla zahájena dlouhodobější spolupráce na zpracování dat klinických studií a tím i další navazující série odborných publikací na toto téma. Z hlediska oboru se pak jedná o zcela zásadní rozšíření dosavadní mezioborové spolupráce.

Ačkoli autorský tým je poměrně široký, uchazečka je jednou z pouhých dvou osob zpracovávajících kvantitativní analýzu, konkrétně byla zodpovědná (obdobně jako v navazujících publikacích) za aplikaci vhodných analytických metod (Propensity Score Matching, Coxova regrese, analýza přežívání), interpretaci výsledků a závěrů, a dále pak za přípravu textové části vztahující se k metodice a výsledkům.

Ačkoli se jedná o publikaci z oboru lékařství, procházela náročným statistickým recenzním řízením. Přesto odborný recenzent ani redakční rada časopisu nevznesly téměř žádné připomínky ke zpracování.

Kromě samotného publikačního výstupu (a výstupů navazujících) se metodologie této publikace (a dalších) promítá do pedagogické praxe uchazečky. V lékařské praxi jsou pak některá nyní platná doporučení formulována právě na základě výsledků spolupráce vycházející z této uvedené publikace.

HULÍKOVÁ TESÁRKOVÁ, Klára. Demographic aspects of the COVID-19 pandemic in Italy, Spain, Germany, and South Korea. *Geografie: Sborník České geografické společnosti*. 2020, 125(2), 139-170. ISSN 1212-0014. DOI 10.37040/geografie2020125020139. [IF(2022) = 0.900, Q4; IF(2020) = 0.744, Q4]

Uvedená publikace patří mezi výstupy uchazečky s nadprůměrným citačním ohlasem. Mezi nejvýznamnější je zařazena především proto, že byla první ryze demografickou prací zaměřující se na analýzu pandemie onemocnění COVID-19, do redakce časopisu byla odeslána již v dubnu roku 2020. Byla však i jednou z prvních demografických publikací na toto téma celosvětově a také jednou z prvních využívajících nově vznikající nadnárodní databázi CoverAgeDB. Tato publikace pak mj. iniciovala nebo významně podpořila významné postavení oboru demografie v rámci analýzy probíhající pandemie v Česku.

Na uvedenou publikaci navázaly další, publikované mnohdy v časopisech s vyšší hodnotou IF, jejichž série pokračuje i v rámci aktuálně řešeného projektu SYRI-NPO. Publikace zároveň předznamenala velké osobní zapojení uchazečky do výzkumných aktivit během období pandemie onemocnění COVID-19. Kromě navazujících publikačních výstupů odborné povahy tak citovaná práce odstartovala také sérii populárně-vědeckých textů a mediálních výstupů uchazečky.

Uchazečka zpracovávala publikaci kompletně samostatně, klíčovou myšlenkou byla především potřeba upozornit na nutnost očištění nadnárodních dat typu hrubých měr (tj. počet událostí na 100 tis. obyvatel) od možných rušivých vlivů, kterými se pro potřeby hodnocení dopadů pandemie ukázala být především věková struktura osob s potvrzenou nákazou. Tento poznatek se následně opakovaně potvrzoval v mezinárodní odborné literatuře. V citované práci je mj. předloženo možné zdůvodnění mimořádně tragického průběhu prvních týdnů pandemie v populaci Itálie a Španělska. Z metodického pohledu autorka dokládá neutuchající význam tradičních demografických metod jako je standardizace a dekompozice, a to především v situaci, kdy je nutné se vypořádat s omezenými datovými zdroji a potřebou rychlé reakce na akutní poptávku po studiích tohoto typu.

HULÍKOVÁ TESÁRKOVÁ, Klára - KURTINOVÁ, Olga. *Lexis in Demography*. 1st ed. [S.l.]: Springer International Publishing, 2018. SpringerBriefs in Population Studies. 89 s. ISBN 978-3-319-67990-7. ISSN 2211-3215. DOI 10.1007/978-3-319-67992-1. [monografie]

Citovaná práce je odbornou monografií vydanou uznávaným nakladatelstvím Springer, na které autorky pracovaly přibližně obdobným dílem v průběhu téměř dvou let. Práce představuje historický vývoj jednoho z netradičtějších demografických nástrojů, kterým je tzv. demografická síť, nazývaná také jako Lexisův diagram. Tento nástroj slouží především ke grafickému vyjádření organizace a uspořádání dat, což je klíčovým krokem pro vhodnou volbu analytických postupů a metod. Kromě toho již od počátku své historie sloužila demografická síť také jak nástroj vizualizace demografických procesů. Ačkoliv se demografická síť v průběhu několika staletí vyvíjela, její hlavní cíle a účely zůstávají stejné.

V citované monografii autorky mapují práce prvních autorů, kteří se věnovali tématu demografické sítě. Za unikátní lze považovat to, že kromě představení historických zdrojů a prací autorky vytváří také reprodukce původních pojetí demografické sítě za využití současných nástrojů a technik, vč. nejčastěji užívaných statistických softwarů. Publikace mj. slouží také k výuce v rámci vybraných kurzů studia Demografie.

Uchazečka v rámci přípravy textu zpracovávala především historické materiály věnované tématu demografické sítě a vytváření reprodukcí historických pojetí tohoto nástroje. Mj. to vyžadovalo i studium prací psaných historickou němčinou nebo vlastní odvozování možných postupů a principů práce původních autorů.

FIALOVÁ, Ludmila - **HULÍKOVÁ TESÁRKOVÁ, Klára** - JANÁKOVÁ KUPROVÁ, Barbora. The 'high infant mortality' trap': the relationship between birth intervals and infant mortality - the example of two localities in Bohemia between the 17th and 19th centuries. *History of the Family*. 2019, 25(1), 94-134. ISSN 1081-602X. DOI 10.1080/1081602X.2019.1650792. [IF(2022) = 1.000, Q1; IF(2019) = 0.925, Q2]

Uvedená práce je řazena mezi nejvýznamnější především proto, že představuje do určité míry vyvrcholení spolupráce na tématu historicko-demografickém (výzkumný projekt, předchozí sada publikačních výstupů apod.). Publikace se věnuje především analýze intenzity a časování plodnosti v prvních fázích nebo ještě před nástupem demografické revoluce. Za využití analýzy přežívání a Coxovy regrese se podařilo kvantifikovat souvislost proměnných jako je věk matky nebo doba od narození předchozího dítěte s časováním rození dalších dětí v rámci rodiny. Klíčová otázka v této publikaci mířila ke snaze identifikovat možné faktory rizika úmrtí dětí v kojeneckém věku v rámci těchto historických populací.

Pomocí provedené analýzy aplikované na data založená na záznamech z farních matrik se podařilo prokázat vzájemný vztah mezi úmrtím dítěte v kojeneckém věku, zvýšením tohoto rizika i pro následující dítě narozené v rodině, a v průměru kratší dobou od úmrtí kojence do narození dalšího dítěte. Mezi hlavní důvody těchto souvislostí se v historické demografii řadí především vliv kojení, resp. jeho předčasného ukončení po úmrtí kojence, a pravděpodobné zdravotní zátěže matky v důsledku častých těhotenství a porodů. Na základě výsledků pak autorky formulovaly teoretický koncept tzv. pasti vysoké kojenecké úmrtnosti, který vyjadřuje vzájemnou propojenost dílčích procesů (kojenecké úmrtnosti, časování a intenzity plodnosti apod.).

V rámci publikace měla uchazečka zodpovědnost především za provedení kvantitativní analýzy, tedy v tomto případě analýzy přežívání a odhadu parametrů Coxovy regrese, vč. interpretace výsledků a přípravy grafických výstupů. Cílem je na toto téma výzkumu v budoucnu opět navázat a dále se věnovat faktorům ovlivňujícím reprodukční chování před nástupem demografické revoluce.

RNDr. Klára Hulíková Tesárková, Ph.D.

Praha, 6. ledna 2024